

**LANSAREA CĂRȚII „SUB PATRU REGIMURI PE TOATE CONTINENTELE”
DE ALEXANDRU BUDIȘTEANU SAU CRONICA UNEI GENERAȚII**

LAUNCH OF THE BOOK „UNDER FOUR REGIMES ON ALL CONTINENTS”
BY ALEXANDRU BUDIȘTEANU OR CHRONICLE OF A GENERATION

Elena STRATAN

Abstract: *The author proposes to release a retrospective volumes of memoirs „Under four regimes on all continents”, written by Dr. Architect Alexandru Budişteanu, Member of the Scientific Council of the National Institute for the study of Totalitarianism (INST) of the Romanian Academy, President Emeritus of the English-Speaking International Union of Romania brunch.(ESU) the title of „Doctor Honoris Causa” of the State University „Alecus Russo” of Balti, Republic of Moldova, the title of Officer of the Order of the Faithful Service of Romania (OFS), President of Cultural Foundation „Alexandru Budisteanu”. The event was held at USARB Scientific Library. The book renders a fascinating history of the high school pupil world from Bălți who lived a life marked by various events in the 20th and 21st centuries, has come to be a valuable intellectual, a model for today’s young people, including students along with teachers, librarians and other guests will keep in memory this hour of patriotism and great love of Alma Mater Liceym „Ion Creanga” from Balti.*

Keywords: *launching, book, totalitarianism, high school pupil, various events, history, memory*

„Am hotărât, de asemenea să las, după moarte, toată biblioteca mea personală, de circa 8.800 de cărți, ca donație pentru Biblioteca Universității de Stat „Alecus Russo” din Bălți, importantă vatră de cultură românească. Am optat pentru această variantă având în vedere dragostea mea pentru orașul meu de suflet, precum și pentru Universitatea și liceul „Ion Creangă” de acolo, pe de o parte, iar pe de alta pentru a combate rusificarea acestui oraș. În consecință, am rugat oficialitățile de acolo să considere, încă de pe acum, biblioteca mea, ca fiind Filiala din România a Bibliotecii Universității de Stat „Alecus Russo” din Bălți. Fundația, care îmi poartă numele are sarcina să ducă la îndeplinire această decizie a mea”.
Alexandru Budişteanu

La 28 mai în sala de conferințe a Bibliotecii s-a produs un eveniment cultural excepțional, lansarea cărții de memorii „Sub patru regimuri pe toate continentele”, autor fiind distinsul dr. arhitect Alexandru Budişteanu, Membru în Consiliul Științific al Institutului Național pentru Studiul To-

talitarismului (INST) al Academiei Române, Președinte Emerit al Filialei din România a Uniunii Internaționale a Vorbitorilor de Limbă Engleză (ESU), Doctor Honoris Causa al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți – Republica Moldova, Președintele Fundației Culturale „Alexandru Budișteanu”, Ofițer al Ordinului Național Serviciul Credincios al României.

După cum menționează autorul, cartea „profesiune de credință”, intitulată „Sub patru regimuri pe toate continentele” publicată sub egida Institutului Național pentru Studiarea Totalitarismului al Academiei Române, însumând 604 pagini, este o descriere a vieții Dumnealui, prezentată în ordine cronologică.

Elementul esențial, care i-a influențat viața, respectiv calitatea de român basarabean conform unei formulări definitorii „Basarabia este prefața, cuprinsul, rezumatul și concluzia vieții mele” sub formă de legământ a determinat opțiunea imuabilă a Dlui Alexandru Budișteanu pentru pământul de baștină, indiferent de avatarurile existenței, de care a avut parte.

Cele patru regimuri în care, a trebuit să trăiască sînt: primul – un regim românesc, creștin, democratic și național în perioada antibelică (1928-1940), al doilea - regimul de ocupație sovietică despot comunist (1940-1941), apoi revenirea la regimul românesc în perioada 1941-1945, urmat de cel de al treilea regim - cel comunist românesc din perioada 1945-1989 și, în fine ultimul, cel de al patrulea - instaurat în 1989. Autorul se regăsește în acesta, nădăjduind într-o „Românie pășită și ispășită pe drumul unei veritabile democrații creatoare și decente”.

Cartea descrie, cu detalii necesare, viața familiei autorului, evoluția și transformarea dintr-un copil, într-un adolescent, apoi o persoană matură ce a avut și posibilitatea să se afirme în meseria de arhitect pe care a ales-o. A îndeplinit diferite funcții pe plan intern, precum și extern. Această evoluție se constituie în tot atâtea încercări de tablouri social-politice, incluzînd și aspecte ale moravurilor caracteristice fiecărei etape de viață parcursă, descrierea călătoriilor efectuate și vieții sale într-adevăr pe toate continentele.

În perioada de afirmare a României pe plan internațional, în timpul așa-numitului „deceniu al deschiderii”, a fost funcționar internațional în cadrul Secretariatului ONU de la New York, deținînd în perioada 1967-1972 importanta funcție de Șef al Secției de Asistență Tehnică în domeniul Locuințelor, Construcțiilor și Urbanismului pentru Africa și America Latină. Este arhitectul român, care a avut o funcție de răspundere în cadrul ONU. Perioada cea mai complexă și dificilă a existenței sale a fost perioada de lucru nemijlocită cu Președintele Nicolae Ceaușescu, fiind Arhitectul-șef al Capitalei în perioada 1977-1983.

Un moment impresionant l-a constituit alegerea în anul 2007, la Tokyo, în funcția de Președinte (pentru un an) al Consiliului Internațional al Uniunii Internaționale a Vorbitorilor de Limba Engleză și recepția, care s-a dat în cinstea Dumnealui în anul 2008 la Camera Lorzilor de la Londra.

Regretul vieții autorului îl constituie faptul că nu are copii. Cu atît mai excepțional este faptul că de 20 de ani, la finele anului școlar, vine la Bălți în Basarabia, unde înmînează premiul, ce îi poartă numele. În prezent celor trei Premianți de Onoare de la diferite profiluri, elevi ai Liceului „Ion Creangă” (în care a învățat și Domnia sa în trecut). Pe acești minunați tineri și tinere îi consideră copiii săi de suflet.

La liceul din Bălți Alexandru Budișteanu are o clasă omagială ce îi poartă numele, iar biblioteca personală de circa 22 000 de cărți este donată și va reveni, la decesul Dumnealui, Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți.

O preocupare și o frămîntare permanentă a lui Alexandru Budișteanu rămîne idealul Unirii Basarabiei cu Patria - mamă România.

În prezent este membru al Consiliului Științific al Institutului Național pentru Studiarea Totalitarismului al Academiei Române, Membru al Consiliului Științific al Fundației „Panteonul României” a Academiei Române, Doctor Honoris Causa al Universității de Stat „Alecus Russo” din Bălți, Republica Moldova, Președinte Emerit al Filialei din România a Asociației Internaționale „Uniunea Vorbitoarelor de Limba Engleză” (ESU), Președintele Fundației Culturale „Alexandru Budișteanu”, precum și Ofițer al Ordinului Național Serviciul Credincios al României. Este interpret atestat pentru limbile engleză, rusă, franceză și spaniolă.

Doctorul Arhitectul Al. Budișteanu face parte din generația de aur a lui Eugen Coșeriu, lingvist de renume mondial, Nicolae Testemițanu, promotorul învățământului național în școala superioară medicală, Vitalie Belousov, fost rector al Universității Tehnice din Iași etc., toți au rămas fideli idealurilor prestigiosului Liceu Regional Teoretic „Ion Creangă” din Bălți din perioada României Mari, pe când erau acolo elevi.

Moderatoarea evenimentului, directoarea Bibliotecii Științifice Elena Harconița, la deschidere a dat citirii cuvântului de salut din partea Profesorului dr. Radu Ciuceanu, Directorul Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului al Academiei Române, sub egida căruia a apărut lucrarea Distinsului Arhitect Doctor Al. Budișteanu. Tot Dumnealui a prefațat cartea. Directoarea a mulțumit pentru impresionanta donație de documente transmisă de la acest Institut pentru studenții și profesorii de la Bălți, donație ce a fost transportată de către Dl Alexandru Budișteanu împreună cu Marius Dumitrescu, Vicepreședintele Fundației „Alexandru Budișteanu” și Doamna Margareta Dimitriu, văduva lui Ioan Călin Dumitriu, care a donat cărțile ce i-au aparținut Bibliotecii universitare bălțene.

În cadrul lansării, vorbitorii: Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice, dr. Mihai Baciu, Consulul General al României la Bălți, dr. Teo-Teodor Marșalcovschi, dr. Lidia Pădureac, șef catedră Științe socioumane și asistență socială, dr. Nicolae Cazacu, Iulius Popa, publicist, corespondent la săptămânalul „Literatura și Arta”, Veronica Botnaru, Adrian Grosu, Ina Iurcișin - elevi ai Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă”, Valentina Topalo, șef Centru Manifestări Culturale a Bibliotecii universitare au subliniat unicitatea volumului, caracterul exceptional, stilul fascinant, valoarea documentară, importanța acestor memorii pentru istoria Moldovei și a Bălțiului, utilitatea lor pentru generația în creștere.

În prezentarea cu genericul *Destin unic și veritabil model pentru generația tânără* Elena Harconița a insistat asupra valorii istorice a cărții, aflate în zilele de 20-24 mai 2015 printre miile de cărți noi, prezentate în cadrul celei de a 10-a ediții a unuia dintre cele mai mari Saloane de Cărți organizat în România – Bookfest 2015.

Elena Harconița a spus:

„Tot mai frecvent unii oameni se întrebă ce face societatea ori comunitatea pentru ei, cu ce le-ar ajuta pentru ca viața să le fie mai ușoară și mai interesantă. Dar există o altă categorie de oameni, care se întrebă ce pot face ei pentru localitatea unde s-au născut și au învățat, unde au lăsat o părticică din propria inimă ... A s t f e l de Om este dl dr., arhitect Alexandru Budișteanu, care pe lângă multiplele fapte realizate într-

susținerea Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă”, de data aceasta a scris o „cronică sapiențială, o carte de excepție în rîndul acelor puține opere de memorialistică premeditate înainte de 89, atunci cînd cei care au trăit o epocă, pe care o dorim să nu se mai repete niciînd în istoria poporului nostru, au înțeles-o ca pe o somație interioară, datorită participării la istorie, care fusese de atâtea ori mutilată de idelologii și cotropiri, dar și de un spirit revanșard, și adeseori lipsit de cercetarea izvoarelor atît scrise, cît și mărturisite după revoluția din decembrie 1989”, susține Prof. Dr. Radu Ciuceanu, Directorul Institutului Național pentru studiul Totalitarismului.

Scrierea acestei cărți reprezintă un act spiritual de profundă însemnătate pentru istoria României și a Republicii Moldova. Este și o contribuție valoroasă pentru istoria Bălțiului, despre care s-a scris pînă acuma încă foarte puțin.

Volumul lansat astăzi redă o istorie fascinantă a liceeanului bălțean care, trăind o viață marcată de diverse evenimente în secolele 20 și 21, secole foarte dense, s-a transformat într-un valoros intelectual. Dumnealui își consumă viața într-un mod exemplar, demonstrînd o demnitate neîngenunchiată despre care spune *să nu vă vindeți niciodată sufletul pentru niște avantaje, care ar putea părea puse în slujba unor țeluri înalte, inclusiv profesionale. Toate aranjamentele de acest fel sunt păguboase și pînă la sfârșit veți pierde. Compromisurile se răzbună și veți rămîne cu cenușă între degete, și cu regrete, care nu vor mai putea fi reparate sau consolete.*

„Noi sîntem viitorul trecutului nostru, dar și trecutul viitorului nostru”, susține deținătoarea Premiului *Paul Păltănea* pentru istorie, Violeta Ionescu din Galați. Noi, bălțenii, ne amintim cu multă pietate despre istoricul de Galați, care a ținut cursuri în universitatea bălțeană și a fost un model de căutător consecvent al adevărului și exactității în relații istorice sau în dezvoltări mai demult uitate. La fel îl putem caracteriza pe dl Al. Budișteanu - foarte disciplinat și meticolos în toate acțiunile sale. Valorile, gîndurile, sentimentele și toate activitățile sînt aliniate într-o anumită ordine, din paginile cărții întrezărindu-se o personalitate concentrată, o personalitate cu un caracter pronunțat, pe care s-a construit calea vieții și afirmării. Tot caracterul îi oferă omului șansa longevității în orice carieră, în orice relație și în orice scop important. Dezvoltîndu-se în interior dl Budișteanu a obținut excelență în exterior.

„Dincolo de valoarea documentară a memoriilor, menționează dl Nicolae Enciu, Dr. Arh. Alexandru Budișteanu, ne ajută să refacem o lume pe care documentele oficiale nu o pot reda, iar oamenii de astăzi n-o mai înțeleg, lucrarea probează un talent literar de excepție al autorului, făcînd-o accesibilă nu numai cercetătorilor și istoricilor de profesie, ci și în egală măsură marelui public.”

Într-adevăr, specialitatea întotdeauna a cerut exactitate maximală, iar funcțiile deținute au influențat crearea unui amestec rafinat de simplitate, profunzime, dar și de un povestitor talentat.

Lucrarea reprezintă o certă valoare literară și istorică. Memoriile Dr. Arh. Alexandru Budișteanu vor fi de o reală utilitate inclusiv și mai ales pentru generațiile în creștere, autorul adresîndu-le îndemnul rezultat din experiența întregii sale vieți.

„La capătul unor reflecții pe cît de profunde și de interesante, pe atît de instructive asupra modului în care a trăit și a activat în patru sisteme social-politice, autorul volumului se declară un naționalist, cu tot ce înseamnă frumos acest cuvînt. A fi naționalist, în accepția Dr. Arh. Alexandru Budișteanu, înseamnă să fii un susținător fără rezerve al statului-națiune și, în același timp, orice structură internațională, ca să o accepți, trebuie să respecte interesul național al țării tale. Respectiv, înainte de a vorbi de o Europă unită, precum și de o societate mondială unică, este important să avem certitudinea că în această Europă a națiunilor, cum s-a mai spus, precum și în această

lume multipolară sau chiar unipolară, întră națiuni egale, ale căror interese sunt respectate și dezvoltate, fără profitori sau învinși, ci numai membri egali, cu perspective de dezvoltare și progres egale. Avem avantajul, își încheie reflecțiile Dr. Arh. Alexandru Budișteanu, al unor lecții de istorie, care ne-au fost aplicate silit, dar care ne-au făcut să învățăm ce trebuie, la școala cu frecvență obligatorie a istoriei, îndemnându-ne să demonstrăm că avem note bune la acest capitol, datorită inclusiv cursurilor la care am participat volens-nolens.”

În continuare elevii Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă” Adrian Grosu, Ina Iurcișin, ghidați de directoarea Liceului, Doamna Lia Pascari - au prezentat o incursiune biografică care a inclus date importante din viața și activitatea Dr. Arh. Alexandru Budișteanu, aducând mulțumiri profunde din partea elevilor și cadrelor didactice pentru prețiosul dar, pentru lucrurile frumoase pe care le-a realizat în susținerea învățămîntului liceal.

Dr. Mihai Baciu, Consulul General al României la Bălți, a remarcat talentul natural, impresiile de lectură a „romanului unei vieți tumultuoase, interesante”, o carte care merită citită pentru sinceritate dar și prudență. Autorul a străbătut lumea în lung și în lat, tot pămîntul, este legat cu sufletul de aceste locuri, a descris evenimente istorice foarte importante pe care nu le regăsim în manuale, a pus pe tapetă adevărul istoric.

Cu un mesaj impresionant a venit eleva Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă” **Veronica Botnari**. „Sub patru regimuri pe toate continentele” este cartea pe care am deschis-o cu o mare curiozitate și cu un sentiment de aprehensiune în același timp. Am avut întotdeauna un interes sporit pentru istorie iar grandoarea titlului a creat atâtea noduri asociative, încît nu mai puteam înțelege cu siguranță despre ce poate fi aceasta carte. În momentul imediat următor, odată cu descoperirea cuprinsului am înțeles că am în față o arteră a istoriei neamului meu, un manifest al patriotismului, o evocare a unui destin individual imbricat în destinul universal, și un testament, în care domnul Alexandru Budișteanu lasă moștenire ceea ce poate avea omul mai scump - viața, periplul său în aceasta lume își capătă forma și stilul prin intermediul acestei autobiografii.

O deosebita atenție mi-a atras capitolul 2, intitulat *Despre patriotism*, care m-a însoțit ca o idee dominantă în timpul lecturii celorlalte părți. A fost o rază de lumină, un sentiment de proșpețime în momentul în care lumea a uitat cum e să fi patriot. Enunțul pe care l-am memorat și care cu siguranță a marcat viziunea mea asupra ceea ce înseamnă

să aparții unei naționalități, să te mîndrești cu ea și s-o iubești este următorul „...Cred cu fermitate că patriotismul este un sentiment nobil, care, înțeles corect, rămîne valabil și aplicabil și astăzi, depășind spațiul și timpul”. Am înțeles că noțiunea de patriotism nu se supune legilor timpului și nici a spațiului, este continuă, și trebuie să vibreze în orice moment al existenței noastre .

Ca elevă dar și ca simplu cititor țin să elucidez faptul că marea valoare a acestei cărți constă și în funcția sa de portal spre trecutul nu atît de îndepărtat a națiunii române, dar care adesea este uitat, ignorat de tînăra generație. Cele patru regimuri care au reprezentat patru etape în viața autorului creionează puterea de manifestare a unor realități istorice, influența lor asupra personalității, dar și fidelitatea pentru Alma Mater pe care o manifestă domnia sa Alexandru Budișteanu. Capitolul dedicat spațiului dintre Nistru și Prut mi-a trezit sentimentul de dragoste pentru aceste locuri, trebuie să recunosc că atmosfera generală a societății balțene mi-a inhibat de multe ori acest sentiment, de aceea am fost atît de bucuroasă să-l regălesc. Repunerea în scenă a unor evenimente care, deși, fizic îmi sînt străine, spiritual mă învăluie pe deplin, este cu siguranță acel impuls primordial de care are nevoie societatea actuală pentru a acționa.

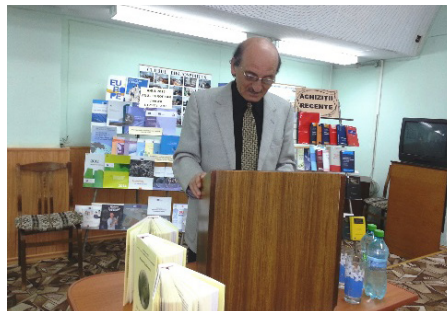
Opera lansată astăzi deține o forță impetuoasă, ea răscolește acea parte a sufletului care ne-a șoptit întotdeauna despre proviniența noastră etnică, despre faptul că sîntem români. Pînă în momentul de față nu fusesem capabilă să afirm dacă sînt sau nu naționalistă, imi era frică să nu greșesc în această convingere sau să nu fiu acuzată pentru ea. „Sub patru regimuri pe toate continentele” a reprezentat o iluminare, o conștientizare a adevărului, acum nu-mi mai este frică să spun ca sînt și eu naționalistă. Anume pentru acest fapt îi mulțumesc domniei sale Alexandru Budișteanu, pentru că viața lui, gîndurile și convingerile au devenit hrana sufletească, cred eu, a multor oameni.”

Dr. Teo-Teodor Marșalcovschi a apreciat efortul deosebit în vederea valorificării trecutului istoric, talentul de povestitor, importanța volumului în educarea dragostei de neam a tinerei generații. „Asistăm la un eveniment foarte important, lansarea unei lucrări de memorialistică, scrisă într-o limbă simplă, dar care narează, povestește”.

Iulius Popa, publicist – *Alexandru Budișteanu, călător prin timp*, preluare din *Literatura și arta*, 4 iunie, nr. 23, 2015, p. 4.

„El avea 11 ani când, alături de taică-său, privea întristat, la 28 iunie 1940, cum se evacua peste Prut regimentele românești prin Bălți. Alolingvii le huiduiau, urlau, le scui-pau. Soldații sovietici, chipurile, păzindu-i pe cei ce se retrăgeau de ura *oamenilor muncii*, zâmbeau satisfăcuți. Ei, într-adevăr, se simțeau eliberatori.

El avea 12 ani când, împreună cu părinții, la sfârșit de iunie 1941, s-a refugiat din Bălți în satul Moara de Piatră. În fine, în localitate au apărut primii doi soldați români. *Aproape mi-au dat lacrimile. Ca atunci, în 1940, când îi văzusem umiliți și scui-pați, retrăgându-se cu capul în pământ. Dar acum erau altfel de lacrimi. Erau lacrimi de mândrie și de bucurie. Aceasta era adevărata mea armată, armata română! Armata care cu arma în mână își spăla onoarea. Îmi venea să mă duc la ei și să-i sărut.*

El avea 15 ani când, în martie 1944, a părăsit pentru totdeauna Basarabia. *Cu o zi înainte de refugiu, m-am dus după-amiază singur prin oraș, să-mi iau rămas-bun de la locurile dragi. Nu pot uita cum dintr-o casă de pe strada Regele Ferdinand au ieșit doi oameni în vârstă, cu câte o valiză în mână. În timp ce ea plângea, el a încuiat ușa și au pornit pe jos către gară. Ce diferență față de anul 1940! Acum părea că toată lumea din oraș pleca în refugiu.*

El a fost exclus din „comsomolul” român, pentru că era... basarabean. El a absolvit Institutul de Arhitectură din București, luând calificativul maxim, „foarte bine”. El a devenit doctor în științe la Moscova. El, timp de cinci ani, a funcționat în cadrul Centrului O.N.U. pentru Locuințe, Construcții și Urbanism. El, ulterior, a ocupat postul de arhitect-șef al Bucureștiului, pe o perioadă de șase ani, pe vremea lui Nicolae Ceaușescu. *El*, pronume personal repetat de atâtea ori, în realitate se numește Alexandru Budișteanu.

Când eram în clasa a noua, am făcut cunoștință cu un bărbat, fost aristocrat pe vremea țarului, el însuși ajuns deja la aproape 80 de ani. Odată îmi arată o fotografie veche, într-o stare aproape impecabilă, în ea - un băiețel, îmbrăcat într-o rochiță albă de mătase, căzând în falduri până la piciorușe, așezat în pirostria pe o farfurie masivă. *Ăsta sunt eu!* concretiza bătrânul.

Mult mai târziu, fiind deja la Bălți, o doamnă de circa 90 de ani, cu mintea lucidă și încă destul de mobilă, îmi dădea ca amintire o poză din perioada interbelică, pe când învăța la un liceu comercial. În ea - un grup de fete simpatice, toate cu berete albe pe cap. Înainte de a-mi întinde fotografia, o privește atent vreo 10-15 secunde, și exclamă nostalgic în grai basarabean: *E-hei, „și” mai fac anii iștea din om!*

Răsfoiesc capitolul cu fotografiile din ultima carte a lui Alexandru Budișteanu *Sub patru regimuri pe toate continentele*, ajung la pagina 535 și îl văd pe autor la vârsta de doi ani cu o pisică-jucărie în brațe. Nu vreau să repet spusa doamnei în grai basarabean, oricum, biologia își face treaba, dar la suflet autorul va rămâne un copil energic până la ultima suflare. Alexandru Budișteanu este o persoană total anti-materialistă. În afara spațiului spiritual cu instinctul istoric înnăscut, el murea de mult.

Păstrez în biblioteca personală vreo zece volume din serialul *Corespondențe. Memorii. Jurnale*. Știu, ele constituie un compartiment important al istoriei. Știu, trebuie neapărat să le citesc. Au trecut vreo 30 de ani, cărțile cu pricina stau noi-nouțe în raft, așteptând cuminte să le aflu conținutul. Nici măcar nu le-am răsfoit. Bine că, cel puțin, m-am atins de ele când le-am cumpărat. Îmi pare rău, deși regretul meu nu schimbă nimic în gravitatea situației. Cred că o să le iau cu mine pe lumea cealaltă.

Cartea lui Alexandru Budișteanu *Sub patru regimuri pe toate continentele*, editată în 2014, deși face parte din segmentul mic al istoriei, reușește să pătrundă în segmentul major grație faptului că evenimentele descrise în ea se extind aproape pe o dimensiune planetară.

Volumul reprezintă o completare substanțială a penultimului, intitulat *Între istorie și judecata posterității*, apărut în anul 2010, scris în formă de dialog. În prezenta operă, de la început și până la sfârșit, vorbește exclusiv autorul. În consecință, a ieșit o lungă povestire captivantă, presărată din belșug cu mărturisiri inedite. În 22 de capitole, succedate de 4 anexe și 2 albume fotografice, fiecare cititor va găsi informații pe placul lui.

Cartea va rămâne o minunată și prețioasă podoabă a bibliotecii, a arhivei, îndeosebi a cercetătorilor de mâine. Deja mă acomodez situației că astăzi numărul cititorilor a scăzut catastrofal. O voce malițioasă din spațiul astral îmi bâzâie ironizator la ureche: *Ei și ce dacă ați fost mulți cititori în trecut. Unde vă sunt cărțile de atunci? Le-ați uitat, apoi le-ați aruncat la gunoi, socotindu-le învechite și de prisos.* Formal, vocea are dreptate. În esență - nu. Au rămas circumvoluțiile pe creier.

O întregă armată de abiturienți eminenți s-au adunat în tablourile de promoție

ale școlii naționale. Majoritatea au fost uitați de îndată ce au absolvit gimnaziul, liceul sau facultatea. Puțini, trecând prin sita vremii, au rezistat, fiind ca eminenți inclusiv în activitatea profesională. Și foarte-foarte puțini, îi putem număra pe degete, au ajuns eminenți tocmai la vârsta senectuții, scriind memorii valoroase. Alexandru Budișteanu, în acest sens, este un câștigător pe treapta superioară a concursului.

M-aș apuca și eu, din invidie, să scriu memorii. Dar când m-am uitat în urmă, descopăr că am trăit în doar două regimuri (și nu patru) - cel sovietic și actualul, neobrăzat, sărit de pe fix. Și nu pe toate continentele, ci în vreo trei raioane din Republica Moldova, uitată de lume, uitată de Dumnezeu. Iertată să-mi fie lipsa de patriotism, dar fiți de acord: e foarte greu să fii patriot într-o țară de hoți, alături de un electorat care-i tolerează părintește.

Aș putea să vă povestesc în detalii volumul integral, dar mă tem că după asta nu îl veți citi. Salut!"

Dr. Lidia Pădureac, șef catedră Științe socioumane și asistență socială, a adus felicitări și mulțumiri autorului pentru faptul că a scris despre Bălți, despre Basarabia, a evidențiat importanța lucrării, o carte de memorialistică care demonstrează excepționale cunoștințe din domeniul istoriei Basarabiei. Toate lucrurile sînt explicate, este o carte a unei generații. Cititorii bălțeni sînt în așteptarea unei noi lucrări la un jubileu apropiat.

Dr. Nicolae Cazacu a menționat că cartea lui Alexandru Budișteanu doctor arhitect *Sub patru regimuri pe toate continentele* face parte din *Colecția Memorii* a Institutului Național pentru studiul totalitarismului de pe lângă Academia Română, în care își descrie întreaga viață: din copilărie și pînă în vremea de față.

„E o carte unică, la fel cum și viața dl Al. Budișteanu este unică, o carte cu un spectru vast al conținutului, la fel cum viața distinsului autor are un spectru deosebit de vast, o carte scrisă cu profund cuget și simțire națională, o carte de suflet, scrisă din adîncul inimii cu dragoste nemărginită față de plaiul natal, de baștina strămoșească. Cu alte cuvinte, este o carte scrisă la un nivel înalt al conștiinței naționale.

Îmi sînt foarte aproape sufletului capitolele: *Viața mea în România interbelică, Ocupația sovietică din 1940-1941, „Eliberarea” din 1941 și refugiul din 1944*, nu numai că sunt scrise deosebit de emotiv, veridic, de fapt ca și restul cărții, dar și datorită faptului că, într-un anumit fel, în astfel de vremuri am trăit și eu (cu o diferență în timp de zece ani mai mică).

Afectat foarte puternic de soarta Basarabiei de ieri dar și a Republicii Moldova de azi, dl. Budișteanu vorbește cu deosebită căldură despre municipiul Bălți de ieri și de azi. Citind această carte rămii puternic impresionat cît de mult ține Dumnealui la orașul copilăriei și adolescenței sale. N-am auzit și n-am citit ca altcineva să fi vorbit

sau să fi scris cu atât de mare afecțiune sufletească despre orașul Bălți ca dl Alexandru Budișteanu.

Impresionează întreaga activitate de doctor arhitect a dl Alexandru Budișteanu, în special activitatea sa de arhitect-șef al Bucureștilor (1977-1983), la fel și activitatea Dumnealui în cadrul Uniunii vorbitorilor de limba engleză (ESU) din România, al căreia președinte emerit este, activitate care a culminat prin alegerea sa în octombrie 2007 în calitate de Președinte al Consiliului Director Internațional al vorbitorilor de limba engleză (ESU).

Această carte este o mărturie în plus, că toate realizările dl Alexandru Budișteanu sînt rezultatul unei muncii asidue pe parcursul întregii vieți."

Valentina Topalo, șef Centru Manifestări Culturale a Bibliotecii universitare a prezentat expoziția „ Alexandru Budișteanu - Doctor Honoris Cauza al USARB”.

Dr. arhitect Alexandru Budișteanu a mulțumit mult pentru apreciere, cuvintele calde ce i s-au adresat, spunînd că întotdeauna este cu gîndul la Basarabia, la Bălți, la Liceul său drag unde a venit și în acest an pentru a înmîna a 20-a oară Premiul „Alexandru Budișteanu” celor mai buni elevi. „Bălțitul rămîne orașul meu de suflet, dacă trăiam în Anglia nu aș fi ajuns aici, n-aș fi avut această carte. Este o bucurie, o răsplată că sînt aici și ținem această discuție, n-avem voie să ignorăm baștina noastră. Pentru mine patriotismul este Bălți, Basarabia. Sper la alte întîlniri”.

La eveniment au participat elevi, profesori, bibliotecari și alți invitați care au rămas marcați de această activitate, au solicitat autograful autorului și au făcut poze alături de Doctorul - arhitect Alexandru Budișteanu.

Referințe bibliografice:

1. Alexandru_Budisteanu_Basarabeanul_de_langa_Ceausescu [online] [accesat: 20.05.2015]. Disponibil:http://www.vipmagazin.md/profil/Alexandru_Budisteanu_Basarabeanul_de_langa_Ceausescu/
2. Alexandru Budișteanu: „Sub patru regimuri pe toate continentele” – o carte profesione de credință [online] [accesat: 20.05.2015]. Disponibil: www.rgnpress.ro/rgn_14/categorii/asociatii-ambasade/17195-alexandru-budisteanu-sub-patru-regimuri-pe-toate-continentele-o-carte-profesiune-de-credin.html
3. BUDIȘTEANU, Alexandru. *Sub patru regimuri pe toate continentele*. Cuvânt înainte de Prof. Dr. Radu CIUCEANU. București: Ed. Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2014. 604 p. ISBN 978-973-7861-81-8
4. ENCIU, Nicolae. Basarabia ca prefață, cuprins, rezumat și concluzie a unei vieți trăite sub patru regimuri [online]. In: *Art-Emis. 2015* [accesat: 20.05.2015]. Disponibil: <http://art-emis.ro/cronica/cronica-literara/2930-basarabia-ca-prefata-rezumat-si-concluzie-a-unei-vieti-traita-sub-patru-regimuri.html>